

Název exkurze	Václavské náměstí Typ: tematická, topografická; 19 zastávek (8 úkolů)
Organizace	Začátek: Můstek A Konec: Muzeum Náklady: 0 Kč Délka: 2 km, 1,5 h
Hlavní pojmy	Bendlmayer, Blecha, Černý, Dryák, Fanta, Havel, Janák, Kotěra, Králíček, Kuča, Kysela, Myslbek, Polívka, Roith, Schulz, Štursa, Wiehl, neorenesance, realismus, secese, moderna, kubismus, tradicionalismus, konstruktivismus, purismus, funkcionalismus, sořela, internacionální sloh, neofuncionalismus, postmoderna
Přílohy	Mapa trasy , Metodické pokyny , Procvičovací test

č.	přesun	zastávka	výklad
1	---	Václ. n., před pasáží Rokoko	<p>Sraz – u telefonních automatů – přivítání, prezence, popis programu</p> <p>VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ – původně Koňský trh, v jeho nejvyšší části stávala Koňská brána, stržená při rušení pražských hradeb, název Svatováclavské nám. prosadil K. Havlíček Borovský r. 1848 podle barokní pískovcové sochy sv. Václava (střed nám., dnes na Vyšehradě) – vzhled výrazně změněn výstavbou na přelomu 19. a 20. století budovami ve stylu secese a moderny s pasážemi (dnes již některé neprůchodné)</p> <p>Grand Hotel Evropa¹⁹⁰⁵ – secese, arch. Bed. Bendlmayer a dal., na štítě sousoší Evropy, <u>znaky secese</u>: zdobnost, křivky, různě členěná okna, barevnost, kombinace žluté (zlaté) a zelené na fasádě a mřížích, zdobení přírodními motivy, skleněný krystal, markýza nad vchodem a nad lodžii</p> <p>Hotel Meran¹⁹⁰⁶ – secese, arch. Alois Dryák, výrazné rostlinné motivy, křivky, kombinace zelené se zlatou, markýza</p> <p>Palác Rokoko¹⁹¹⁶ – otočit se a popojít, aby bylo vidět zpod stromů, tzv. geometrická secese (mezistupeň mezi secesí a modernou), taktéž <i>sousední budova vL</i>, arch. Emil Králíček, stavitel Matěj Blecha, a <i>vP Palác Hvězda</i> (Melantrich, arch. B. Bendlmayer), moderna se vyvinula ze secese zjednodušením dekorativních motivů na geometrické tvary (např. sochy lvů podpírající střechu), taktéž geometrické členění fasády s prvky předznamenávajícími kubismus, populární jsou tehdy nové materiály, zejm. beton; v kabaretu Rokoko působil např. V. Burian, K. Hašler, ředitelem E. Bass</p>
2	vP před sousední dům	na rohu křižovatky	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Křižovatka Václavského n., Vodičkovy a Jindřišské – popište rohové budovy křižovatky, v jakých jsou slozích a znaky, podle kterých se to pozná</p>
3	přes křižovatku a dál rovně	před pasáží	<p>Palác U Stýblů (Alfa)¹⁹²⁹ – arch. Lud. Kysela, <u>konstruktivismus</u>: konstrukce tvořená železobetonovými pilíři umožňuje široké pásy oken bez nosných příček, horizontály oken, vertikály tvoří jen dva rizality, fasáda bez ozdob, pohledový beton</p> <p>Palác Julis¹⁹³² – (ob 2 čísla dál) obdobný styl, od 30. let označovaný jako <u>funkcionalismus</u>: určující pro konstrukci stavby je její účel; arch. Pavel Janák</p>
4	dál rovně	pod stromy před domem č.777/12	<p><u>Proměna secese v modernu</u> Peterkův dům¹⁸⁹⁹ – č.777/12, arch. Jan Kotěra, zakladatel české avantgardní architektury; jedna z nejstarších sec. staveb v Praze, bohatství květinových motivů Hotel Zlatá husa¹⁹¹⁰ – <i>naproti</i>, arch. M. Blecha, pozdní secese, lidské postavy</p>

		výhled na prot. stranu náměstí	<p>zjednodušené na základní geometrické formy</p> <p>Hotel Ambassador¹⁹¹² – arch. Rich. Klenka z Vlastimilu a Fr. Weyr, pouze geometrické tvary, inspirace orientálními prvky, secese se mění v modernu, která víc než ornamentikou zdobí architekturu výrazným členěním fasády a geometr. prvky (patrně na obou hotel.), světloňosi se skleněnými krystaly nebo markýza nad vchodem jsou ještě příkladem secesní výzdoby</p> <p>Adamova lékárna¹⁹¹² – o <i>několik kroků níž vL</i>, arch. M. Blecha a E. Králíček, kombinace historické architektury (<i>dole</i>) s geometrickou secesí (<i>vyšší patra</i>), 2. patro podpírá karyatis s atlantem, s hadem v ruce představují symboly lékařství, obě postavy jen schematické, geometricky pojaté, hadi jsou formováni v secesních křivkách, na štítě harpýje s geometricky pojatými křídly, fasáda je naopak prostá, zdobená zdívkou a kanelováním z pohled. betonu, charakt. pro modernu a kubismus</p>
5	na konec náměstí	dolní cíp nám. vL	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2</p> <p>Zlatý kříž – popište rohové budovy křížovanky, v jakých jsou slozích a znaky, podle kterých se to pozná</p>
6	vL do ul. 28. října	střed ulice	<p><u>ULICE 28. ŘÍJNA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> na místě zrušených hradeb Starého Města, do r. 1919 název Ovocná <i>upozornit předem</i> → vP nad vchodem do metra secesní budova s výraznými maskarony vL <i>uprostřed</i> ulice úzké průčelí kubistického domu, červenožlutá fasáda populární v tzv. národním slohu 20. let, okna tvarována v úhlech, římsy a pilastry modelovány do základních geom. tvarů, aby průčelí zdobila hra světla a stínů
7	na konec ulice, přejít přechod	roh Perlové	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3</p> <p>Jungmannovo náměstí – znaky konstruktivismu, purismu a rondokubismu na příkladech paláců ARA a Adria</p>
8	přes silnici do pasáže	rondel uprostřed pasáže	<p>Palác Adria - pasáž</p> <ul style="list-style-type: none"> stěny interiéru zdobí umělý mramor, dekorativní sklo nebo plastiky, např. zvěrokruh prostor nad zvěrokruhem zastropen sklem, které je rovněž dekorativním prvkem
9	pasáží ven	před Pr. plynárenskou, pohled přes ulici	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4</p> <p>Urbánkův dům – charakteristika a znaky moderny, dílo Jana Kotěry</p>
10	zpět podél Adrie, přes přechod	okraj chodníku u vozovky před pomníkem	<p><u>JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> pěkný výhled na fasádu paláce Adria, věž paláce ARA v <i>popředí</i> rohová secesní budova¹⁹⁰⁶ s náročnými arkýři (typické pro novorenesanci), secesi prozradí rostlinné motivy, maskaron ženského obličeje, kombinace zelené se zlatou na věžici uprostřed průčelí, na vikýřích bohatá schematizovaná rostlinná plastika, vstupní portál vP patří tvarem i štukovou výzdobou k nejkrásnějším ukázkám secese v Praze vP v <i>pozadí</i> fasáda kubistického domu, který jsme viděli v ul. 28. ř., barevnost a oblouk upomínají na rondokubismus na konci nám. vP kubistický kandelábr (sloup s lucernou)¹⁹¹³, světová rarita, arch. E. Králíček (<i>lze tam dojít a zase se vrátit</i>)
11	průchodem vP do Fr. zahrady	na začátku bludiště z tisu	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5</p> <p>Františkánská zahrada – popis chrámu P. M. Sněžné, dílo O. Kuči</p>
12	skrz	u brány	Brána sv. Františka z Assisi

	bránu do pasáže		<ul style="list-style-type: none"> sochař Petr Císařovský, výjevy ze života sv. Franiška, na 15. poli znázorněna jeho stigmata, častá jsou zvířátka, k nimž tento zakladatel živých betlémů učil mítí úctu naproti Palác U Stýblů s pasáží Alfa, v suterénu nízké přístavby působilo divadlo Semafor (dvojice Suchý-Šlitr, Šimek-Grossmann aj. kabaretiéři a populární zpěváci) vP pasáž Světozor – přistavěna k Paláci Ligna r. 1947
13	pasáží Světozor, venku vP	ve výklenku vP za tr. zastáv. naproti Lucerně	Palác Lucerna ¹⁹⁰⁶⁻²⁰ <ul style="list-style-type: none"> stavitel Václav Havel (dědeček presidenta), autorem do té doby nevídané železobetonové konstrukce se zavěšenými stropy Stanislav Bechyně průčelí z r. 1908, moderna, v přízemí výklady, v 1. patře souvislý pás oken, další p. zdobena umělým mramorem, po stranách bosáž, 2 rizality nesoucí balkón jsou zdobené mj. betonem, tehdy považovaným za zajímavý svojí strukturou, ornamenty na rozdíl od secese postrádají přírodní motivy
14	do pasáže	pod kupolí mezi schodištěm a koněm	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 6 Pasáž Lucerny – detaily pasáže, plastika „Kůň“ a její význam, mimořádné postavení Lucerny v pražské zástavbě a její využití pro současný kulturní život
15	za Vel. s. vL ulicí na Václ. nám., přejít ulici	na rohu nám. čelem k Lucerně a Rokoku	Lucerna a Rokoko <ul style="list-style-type: none"> nad vchodem do Lucerny¹⁹²⁰ markýza s plastikou lucerny stavitelé Havel a Blecha postupovali koordinovaně a vytvořili na svoji dobu unikátní komplex budov jak rozsahem, tak stylovou jednotou Komerční banka ¹⁹³¹ – naproti, monumentalismus = ne sloh, ale typ v moderní archit., velké plochy fasády obřích rozměrů členěné neustále se opakujícími prvky, zvyšujícími dojem, není rozbita žádným dalším členěním na menší části, arch. Fr. Roith je předním českým předst. monumentální a tradiční ar. (ČNB, Městská knihovna)
16	vzhůru, pak přes přechod do středu náměstí	u parčíku z růží proti Jaltě	Národní museum ¹⁸⁹⁰ <ul style="list-style-type: none"> arch. Jos. Schulz, novorenes. dominanta náměstí na místě zbořené Koňské brány Hotel Jalta ¹⁹⁵⁸ <ul style="list-style-type: none"> arch. Ant. Tenzer, mimořádně zdařilé dílo socialistického realismu, <u>znaky sorely</u>: návaznost na tradicionalismus v klasickém rozložení hmoty budovy, použitých materiálech (zde kvalitní travertin a mramor) a v plastických dekoracích, vycházejících z folkloru, agitační motivy vyzdvihující kult práce a komunistickou propagandu se v tomto případě omezují jen na pilíře-karyatidy v 1. patře pojednané jako dvojice postav s výjevy ze života rolníků o stavbu na místě vybombardované budovy se přičinil prezident Zápotocký, zajistil prostředky na originální výzdobu včetně detailů interiéru, v podzemí luxusní budovy byl utajený protiatomový kryt hodnotná tradicionalistická rohová budova vP podnikatelským záměrem určena k demolici a k nahrazení současnou architekturou
17	k soše sv. Václ.	před sochou	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 7 Pomník sv. Václava – autor, sloh, popis díla, osobnosti světců, význam pomníku z hlediska české státnosti
18	obejít sochu	za sochou	Sv. Vojtěch – 2. praž. biskup, propagátor myšlenky jednotné křesťanské Evropy; sv. Anežka – dcera Př. Ot. I., abatyše kláštera Na Františku, proslula charitativní činností Národní museum ¹⁸⁹⁰ <ul style="list-style-type: none"> urbanisticky vysoce zdařilá koncepce v nejvyšší části náměstí spolu s pomníkem, který měl být původně před museem, ale Myslbek prosadil kompozičně lepší místo prvky inspirované italskou renesancí (jako ND nebo Rudolfinum): bosáž, korintské sloupy a pilastry, rizalit završený tympanonem, nad ním hranolová věž se čtyřbokou segmentovou kupolí, 4 menší osmiboké kopule na nárožích za sloupy uprostřed přes dvě patra Pantheon – slavnostní síň pro události české vědy

			a umění i poslední rozloučení s jejími čelnými představiteli
19	vL na roh náměstí a dál vL	naproti budově býv. FS	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 8 Federální shromáždění – <i>historie budovy a její význam z hlediska architektonického i urbanistického</i>
Konec			

Zpracoval Mgr. Milan Brožek, OA Vinohradská, verze 31-07-13